

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Izza kulis umora v Narodni skupščini

Senzacionalne obtožbe beogradskega novinarja proti Velji Vukičeviću, kateremu očita, da je ukazal sistematično hujskanje proti Radiću in Pribičeviću

Beograd, 3. oktobra. Bivši urednik «Narodne Tribune», beograjski novinar Pantelija Jovović je včeraj objavil v listih svoje pismo, ki ga je poslal 9. junija t. l., to je 11 dni pred umorom v Narodni skupščini Velji Vukičeviću, tedanjemu predsedniku vlade, in zaradi katerega je bil zasilan tudi od preiskovalnega sodnika Milutinovića, ki vodi preiskavo zaradi umora hrvatskih poslancev v Narodni skupščini. Iz pisma je jasno razvidno, da je Velja Vukičević zahteval od novinarja Pantelije Jovovića, naj se v svojem listu izogiba ideoloških člankom, pač pa naj odkrito zahteva glavi St. Radića in Sv. Pribičevića, ker se ne more več tolerirati njihova obstrukcija v Narodni skupščini. Velja Vukičević je vezal to svoje zahtevo s subvencijo, ki jo je dajal omenjenemu listu. Pantelija Jovović je v svojem pismu odklonil zahtevo, da bi ustvarjal psiho- ubojev in je Vukičevićemv posredovalcu Vladi Ristoviću celo odgovoril, kar tudi navaja v svojem pismu, da bi mu bilo ljubše, ako prenela izhajati njegov list, kakor pa da bi ustregel Vukičeviću zahtevi.

Iz tega pisma je razvidno, da je «Narodna Tribuna» morala prenehati izhajati, ker ji Velja Vukičević ni hotel več dati subvencije z ozirom na to, da je Pantelija Jovović odklonil hujskanje k umoru. Zato je osnoval Vlada Ristovič znano «Jedinstvo» s pomočjo Vukičevićevega denarja in ta list je tudi dejansko vršil to, kar je Velja Vukičević zahteval. Pozival je odkrito k umoru St. Radića in Sv. Pribičevića in tedaj notranji minister dr. Korošec lista ni konfisciral, ker je dobro vedel, da je financira predsednik vlade Velja Vukičević sam. Iz pisma Pantelije Jovovića se da sklepati, da je Velja Vukičević naravnost zahteval, naj se ustvari taka atmosfera, v kateri bi moralo priti do krvavega obračunavanja z voditelji KDK. Razvoj dogodkov je dokazal, da mu je

to tudi uspelo. «Jedinstvo», ki je pričelo izvrševati Vukičevićevo naročilo, je doseglo svoj namen z dogodki 20. junija v Narodni skupščini.

Pismo, ki ga je poslal Pantelija Jovović predsedniku vlade Velji Vukičeviću 9. junija t. l., je tako strašna obtožba proti kleroradikalnemu režimu, da objektivno sodišče ne more ostati prekrizanih rok napram dejstvom. ki jih navaja.

★

To pismo dokazuje, da je Velja Vukičević finansiral list, ki je na njegovo zahtevo moral ustvarjati atmosfero ubojev voditeljev KDK. Iz katerih sredstev je Velja Vukičević finansiral ta list? Bržkone ne iz svojih, pač iz tistih tajnih fondov, ki so mu bili kot min. predsedniku na razpolago in ki se zbirajo po svoji ogromni večini iz davkov prečanskega prebivalstva. Njegov najozirožji zaveznik notranji minister dr. Korošec, ki je z njim zvezal po lastnih izjavah svojo usodo na življenje in smrt, je k vsemu molčal!

Pantelija Jovović izjavlja, da je pred preiskovalnim sodnikom navedel tudi priče, ki bodo potrdile resničnost navedb v njegovem pismu. Z ozirom na to je pričakovati, da bo sodišče načelo tudi vprašanje intelektualnih krivcev umora z dne 20. junija v Narodni skupščini.

Pismo, ki ga je poslal Pantelija Jovović Velji Vukičeviću 11 dni pred umorom v Narodni skupščini, demantira svoječasno trditve «Slovenca», da je bil umor v Narodni skupščini le osebno dejanje Puniše Račića in da nimajo člani vlade nobene zveze z njim. Pantelija Jovović pravi izrečno v svojem pismu Velji Vukičeviću: »Vaša in Vaših intimnih prijateljev v vladi je želja, naj se izogibamo ideoloških člankom in odkrito zahtevamo glavi St. Radića in Sv. Pribičevića... Razvoj dogodkov je ovrgel »Slovenčev« trditev že z

aretacijo poslancev Tome Popovića in Jovanovića - Lune. Še bolj pa io je sedaj ovrglo omenjeno pismo.

To pismo potrjuje upravičenost izjave vodstva KDK, da je s predstavniki sedanega režima vsak razgovor o sporazumu nemogoč. Za nas se pojavlja tu tudi vprašanje odgovornosti dr. Korošca, enega najbolj intimnih prijateljev Velje Vukičevića. Ali je bila tudi dr. Koroševa želja, naj od njegovega intimnega prijatelja in zaveznika subvencionirani list ne objavlja ideoloških člankov, ampak odkrito zahteva glavi St. Radića in Sv. Pribičevića, ker se ne more brez prelivanja krvi teptati čast kakega naroda in njegovih predstavnikov?

Beograd, 3. oktobra. V Beogradu je vladalo danes popolno zašišje. Niti v vladnem predsedstvu, niti v Narodni skupščini ni bilo zabeležiti kakih važnejših dogodkov. Tudi na dvoru ni bilo nikakih avdienc. V političnih krogih razpravljajo o skorajšnjih spremembah v vladi v zvezi z reorganizacijo v radikalni stranki, vendar pa so to samo še verzije, ki jih člani vlade demantirajo. Mnogo pozornosti je vzbudilo objavljeno pismo Pantelije Jovovića, ki razkriva ozadje umora v Narodni skupščini. V vladnih krogih so radi tega pisma zelo nervozni, ker ga sedaj ne morejo več demantirati. Prizadeti politiki pa se zaenkrat vzdržujejo vsakršnih izjav. V ostalih političnih krogih pa povdarjajo, da je postal Velja Vukičević po tem razkritju popolnoma nemogoč in da je v njegovem lastnem interesu, če se čimprej umakne popolnoma v ozadje. V zvezi z razkritjem Pantelije Jovovića komentirajo tudi včerajšnje sestanke in posvetovanja Velje Vukičevića z dr. Korošcem, ki ga smatrajo za pdav tako kompromitiranega, ker je znano, da sta delala dr. Korošec in Vukičević roko v roki in da je moral dr. Korošec vedeti za vse to.

Neiskrenost vseh srbijanskih strank

Pribičevićev odgovor na hegemonistična zavijanja in izmotavanja. — Krokodilove solze radikalnega glavnega odbora. — Zemljoradniška opozicija v službi režima. — Kdo ljubi Beograd

Zagreb, 3. okt. V svojem današnjem razgovoru z novinarji se je Svetozar Pribičević dotaknil najprej današnjega uvodnika v beograjskem «Vremenu» pod naslovom «Svetozar Pribičević in radikalni glavni odbor» ter med drugim naglasil: «Če tudi je ta uvodnik napisan anonimno, mu je vendar pripisovati važnost v toliko, ker je iz njega razvidno pravo razpoloženje merodajnih faktorjev radikalnega glavnega odbora. Opozorjaj na to, da uvodnik trdi, da smatrajo pristajali glavnega odbora NRS. da znači sedanja Narodna skupščina že s samim svojim obstojem provokacija Hrvatov. Kljub temu prepričan pa je radikalna stranka od sodelovanja pristajšev Glavnega odbora najvažnejša vprašanja reševala ravno v tej Narodni skupščini. A ne samo to. Radikalna stranka odnosno njen glavni odbor nista storila ničesar, da bi se ta Narodna skupščina razpustila, nego bodo radikalni tudi po tej ugotovitvi mirno nadaljevali delo v isti Narodni skupščini. To znači z drugimi besedami, da radikalna stranka zavestno provocira Hrvatce, a jaz še pristavljam, da tudi ogromno večino prečanskih Srbov in Slovencev. Iz tega se da torej sklepati dvoje: ali je radikalna stranka družba moralno pokvarjenih ljudi, ali pa je v službi tajnih mračnih sil, o katerih je govoril v Jagodini Nastas Petrović, ki je izšel iz radikalne stranke in ki jo pač dobro pozna.»

Pribičević je nato prešel na sklepe zemljoradniškega kongresa v Čačku in nadaljeval: «Zemljoradniški trdijo v svoji resoluciji, da pada krivda za sedanjo politično situacijo na vse dosedanje vlade. Tako frazirajo ljudje, ki hočejo braniti sedanjo vladu, odnosno jo hočejo razbremeniti odgovornosti. Svojemu poslanskemu klubu naročajo, naj poostri svojo borbo v Narodni skupščini. To je baš sedanji vladi najbolj potrebno. Vlada ima na svoji strani dovolj kimocev, ki ji pritrjujejo, manjka pa ji opozicija, ki jo rabijo za kuliso pred izmožetvom. Če bi zemljoradniški sklenili naj njihov poslanski klub zapusti Narodno skupščino, bi bil to res izraz simpatije s prečanskim seljačkim narodom, o katerem

govore v drugem delu svoje resolucije.» Nato je Pribičević omenil še včerajšnje izjavo Ljube Davidovića, ki govori o predgovodini za sestavo koncentracijske vlade pred 20. junijem in zatrjuje, da sta jo onesposobila Stjepan Radić in Svetozar Pribičević s svojimi pretiranimi zahtevami. Za vračajoč se trditve, naglašava Svetozar Pribičević:

«Niti jaz, niti pokojni Stjepan Radić nisva mogla pristati na koncentracijsko vladu, v kateri bi imela KDK podrejeno ulogo in v kateri bi bile, kakor sedaj, edino odločilne srbijanske stranke. Mi smo zahtevali ravnopravnost, oni pa so nas hoteli pripraviti do tega, da služimo srbijanskim strankam. Zahtevali smo, da mora dobiti KDK enega izmed važnih resorov, bodisi notranje, zunanje ali finančno ministristvo. To povsem upravičeno zahtevo pa so baš najozirožji prijatelji gosp. Davidovića proglasili za vrhunc pretiranosti. Srbijanske stranke niso hotle sprejeti nobene naše zahteve, niti se o njih pogajati. Vsakdo bo pač razumel, da je v takih razmerah bilo nemogoče sestaviti koncentracijsko vladu s srbijanskimi strankami. Niti Radić niti jaz nisva hotela v vladu zaradi vlade same, marveč zato, da pride končno v državi do temeljite spremembe sistema in režima. O tem pa baš oni niso hoteli niti slišati. Ljuba Davidović tudi naglašava, kako so demokrati vneli za sporazum ter da so tudi oni prvi sklenili sporazum s Hrvati. Kakšna pa je stvar v resnici, je razvidno že po tem, da so vsi Hrvati najprej zapustili baš Davidovićevo stranko.»

Končno se je Pribičević dotaknil še pisanje beogradske «Politike», ki naglašava, da morajo Hrvati poiskati drugih voditeljev, kakor pa sta Pribičević in Maček, ki mrzita Beograd in Srbijo. To prozorno hujskanje je Pribičević kratko odpravil z izjavo: «Dovolj je, da ljubi Beograd oni Korošec, čigar stranka je ščrvala na vojno s Srbijo in si izbrala za svoje geslo ono znano: »Srbe na vrbe...« Vsak pošten človek pa ve, da ne smatramo poštemih Srbov za one beogradske cincarje, ki hočejo ostati na veke na oblasti, da morejo zadostiti svoji grabežljivosti.»

Končna odločitev glede 7. oktobra še ni padla

Dunaj, 3. oktobra. Nižjeavstrijska deželna vlada je danes izjavila, da je pripravljena ugoditi pritožbi delavstva proti prepovedi zborovanja v Dunajskem Novem mestu, če pride glede zborovanja do takega dogovora, ki bo nudil garancijo za vzdrževanje miru in reda. V ta namen je za jutri določen ponoven sestanek. Današnja pogajanja so trajala ves dan do poznih večernih ur. Deželni glavar dr. Buresch je predlagal, da naj bi bila 7. oktobra v Dunajskem Novem mestu določena ena cesta za heimwehrovec, druga pa za socialne demokrate kot demarkacijska črta, ki naj bi ločila oba obhoda. Če bodo socialni demokrate pristali na ta predlog, bo vlada prepoved preklcala. Jutri dopoldne se bodo socialni demokrate odločili glede tega predloga.

Fašistična justica

Rim, 3. oktobra. V Zadru je bil včeraj obsojen neki delavec na 50 dni zaporu, ker je kritiziral ustroj fašističnih sindikatov. Obsodba navaja, da je s tem »žalil dostojanstvo države.«

Pred sklicanjem francoske zbornice

Pariz, 3. oktobra. Kakor se da sklepati iz izjav ministrov po današnji seji ministrskega sveta, bo najbrže zbornica sklicana med 6. in 13. oktobrom. Poimcaré se bo najbrže odločil za 6. oktober.

Razvoj zrakoplovnega prometa v severni Ameriki

Washington, 3. oktobra. Med Zedinjenimi državami in Kanado je bila odvojena zračna zveza. Na ta način je bil skupno z zračno zvezo z Mehiko preprečen vses severno ameriški kontinent z zračnim prometom.

Iz ljubljanske kronike

Ljubljana, 3. oktobra 1928.

Dočim smo imeli pred tatniško in vlomisko sodrgo nekaj časa mir, se zadnje čase v lomih in tatvine zopet množe in ne mine skoraj dan, da ne bi bilo na policiji prijavljeno več manjših in večjih tatvin. Današnji dan je bil v tem pogledu skoraj rekord. Na Dunajski cesti št. 6, v drugem nadstropju ima pisarno odvetnik dr. Ažman. Ko je včeraj zjutraj stopil v svojo pisarno, je sicer našel vse lepo v redu, ključni miznice in blagajne so bili na svojem mestu in nič ni kazalo, da je bil v pisarni kak nepovabljenec. Ko pa je Ažman hotel odkleniti miznico, je opazil, da je predal že odprt. Odprt je bil tudi predal blagajne in iz njega je bil pobran ves denar. Drzni tat je prebrskal tudi knjigo, kjer ima odvetnik shranjene kolke in znamke. Tat je odnesel vse, kar se je le dalo. Ukradel je 5600 Din, za 800 Din drobiža,

za 2500 Din kolev in za 1500 Din znamk. Skupna škoda znaša 9.114 Din. O tatvini je bila obveščena policija, ki je uvedla obširno preiskavo.

Drzna tatvina je bila izvršena v noči od 1. in 2. v Beethovnovi ulici. Iz kleti nove hiše ing. Šukljeta je odnesel neznan storilec 14 novih ventilov, pripravljenih za napeljavo centralne kurjave. Ventilii so bili last stavbenika Ivana Svetine. Tatvino je najbrže izvršil kak delavec.

Trgovcu Ferdinandu Ferencu na Poljski cesti 77 je 29. septembra nekdo izmaknil iz sobe kraj trgovine listnico, v kateri je bilo 600 do 700 Din gotovine, orožni list in še več drugih listin. — Prodajalcu klobas Francu Mertelju je na Marijinem trgu včeraj dopoldne nekdo odnesel star površnik, vreden 200 Din, a mesarskemu vajencu Daku Damjanovcu 50 Din vreden dežnik. Perlici Frančiški Bizjak je v ponedeljek opoldne skušal neki nepridiprav na Kongresnem trgu odnesti večji zveženj perila, a so ga pasanti pravčasno opazili, na kar je lopov svojo namero opustil in odnesel pete.

Raznašalec kruha Peter Korak, zaposlen pri peku Francu Poru na Celovski cesti, je skoraj mesec dni zalagal Bosanca Sulemana Običa in Osmana Peklića s kruhom. Bil je prepričan, da mu bosta Bosanca kruh plačala. Bil pa je neprijetno presenečen, ko je prvega zvedel, da Bosanca nista več zaposlena na isti stavbi in da sta jo kar na lpeu pobrisla Korak ima okoli 220 Din škode.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 0—22.835, Berlin 13.55—13.58 (13.56), Bruselj 0—7.9124, Budimpešta 0—9.9264, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9984—8.02284 (8.0134), London 275.69—276.49 (276.09), Newyork 56.83—57.03 (56.93), Pariz 221.55—223.55 (222.55), Praga 168.37—169.17 (168.77), Trst 296.55—298.55 (297.55).
Efekti: Celjska 158—0, Ljublj. kred. 128—0, Prašteditona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.
Lesni trg: Tendenca nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni nežamane bukovine.
Dežalni pridelki: Tendenca za žito čvrsta. Zaključen je bil 1 vagon turščice.
ZAGREBSKA BORZA
Devize: Amsterdam 22.835, Dunaj 801.34, Berlin 13.516, Budimpešta 9.9264, Milan 297.55, London 276.09, Newyork 56.93, Pariz 222.55, Praga 168.75, Curih 1095.6.
Efekti: Vojna škoda 437.5.
INOZEMSKF BORZE.
Curih: Beograd 91275, Dunaj 73.13, Budimpešta 90.50, Berlin 123.88, Praga 15.40, Milan 27.16, Pariz 20.31, London 25.19, Newyork 519.55.

Legatovo stanje je še vedno resno

Pančevo, 3. oktobra. Stanje težko ranjenega ruskega polkovnika Borisa Legata, ki je bil v Glavnjači skoraj ubit, je še vedno zelo resno. Vse prizadevanje rane se gnoje, tako da se zdravniki, ki ga skrbno negujejo, boje, da vsak čas nastopijo komplikacije, ki lahko dovejedo do katastrofe. Policija doslej ni ovrgla Legatovih včerajšnjih izjav, da je demanti policije popolnoma zavit in izmišljen. Za Legatovo stanje se zanimajo po vsej državi, zlasti ruski emigranti. Tudi iz inozemstva je prišlo na vodstvo bolnice mnogo vprašanj, kako je Legatovo zdravstveno stanje. O rezultatih preiskave, ki jo je odredilo notranje ministristvo, še vedno ni ničesar slišati, dasiravno je preteklo od prijave do danes že več ko 10 dni. Izmed odgovornih vodilnih uradnikov Glavnjače doslej ni bil še nihče pozvan na odgovor, dasi bi bilo samoobsebi izumljivo, da bi bili v interesu preiskave in sanacije nevzdržnih razmer v Glavnjači odstranjeni vsi dosedanjii odgovorni funkcionarji.

Vlada se boji KDK

Split, 3. okt. Za nedeljo je bil napovedan shod KDK v Makarski, na katerem bi imela govoriti poslanca dr. Grisogono in Mate Klarić. Za shod je vladalo v vseh krogih veliko zanimanje in obetala se je izredno številna udeležba. Režimski krogi so že od vsega početka delali težkoče in skušal ovirati priprave. Sedaj pa, ko so videli, da vse nič ne pomaga in da bo shod sijajna manifestacija za KDK, so shod v interesu javne varnosti kratkotalo prepovedale. Med prebivalstvom vladala radi tega veliko razburjenje. Prepoved pa je rodila baš nasprotni efekt, kakor so želeli režimovci, ker je narod sedaj še bolj uverjen, da je politika KDK pravilna in da prepoveduje vlada shode KDK le zato, ker se je boji.

Imenovanja v sodni službi

Beograd, 3. oktobra. Za višjega deželnosodnega svetnika je imenovan g. Valentin Levčnik deželnosodni svetnik pri okrožnem sodišču v Celju V višjo skupino sta pomaknjena okrajna sodnika Ivan Grozdnik v Mokronogu in Karel Novak v Litiji.

Spopad na albanski meji?

Atene, 3. oktobra. Listi poročajo, da je prišlo sredi blizu Skadra do spopada med albansko in jugoslovensko obmejno stražo. Na albanski strani je bil eden mrtev in dva ranjena, jugoslovenska straža pa je izgubila 8 mrtvih in večje število ranjenih.

Razorožitev in evakuacija

Pariz, 3. oktobra. Zunanji minister Briand je imel včeraj dolgo konferenco s predsednikom pripravljalne razorožitvene konference, s katerim je razpravljal v možnosti sklicanja splošne razorožitvene konference začetkom prihodnjega leta. Danes dopoldne pa je imel dolgo posvetovanje z vrhovnim poveljnikom porenjske armade. Razpravljala sta o pogojih za izpraznitev Porenja.

Objava francosko-angleškega pomorskega pakta

Pariz, 3. oktobra. Ministrski svet je na svoji včerajšnji seji sklenil, da se objavi besedilo francosko - angleškega pomorskega pakta. Ne bodo pa objavljene note, ki so bile izmenjane med obema vladama pred sklenitvijo pakta in za katere vlada mnogo večje zanimanje kakor pa za pogodbo samo.

Aretacija italijanskih atentatorjev v Ameriki

Newyork, 3. oktobra. Policija je aretirala dva Italijana, ki sta obdolžena, da sta pripravljala proti predsedniškemu kandidatu Smithu atentat.

Tramvajska nesreča v Parizu

Pariz, 3. oktobra. Zaradi goste megle, ki je dopoldne zavila Pariz v neprodore megle, sta se zadela dva voza cestne železnice. 20 oseb je bilo ranjenih.

Strahovita poplava v Belgiji

Bruselj, 3. oktobra. Strahovit vihar, ki je sinoči z velikansko silo divjal ob belgijski obali, je težko poškoval Jez med Zeebrugge in Nieuportom. Voda je vdrla v kanal Dyke in poplavlila dolino Yser med Nieuportom in Ramscapele. Škoda je velikanska.

Kralj zavrnil španskega diktatorja

London, 3. okt. «Daily Mail» objavlja nepotrjeno vest, da je prišlo med kraljem Alfonzom na povratku iz inozemstva v San Sebastianu do spora z generalom Primo de Rivero, ki bi utegnil imeti težke posledice. Kralj je sklenil nadomestiti Primo de Rivero z drugim članom armade ter ga prepovoriti, da odstopi. Diktator je namreč zahteval od regenta, da bi podpisal obsežen seznam obsojencev, ki so bili obsojeni v zvezi z zadnjo zaroto. Razen tega je Primo de Rivera prosil kralja, naj poda oficijelno izjavo, da v polnem obsegu odobrava njegovo politiko. Obe zahtevi je kralj Alfonz odločno odklonil.

Volilne priprave angleške delavske stranke

Birmingham, 3. oktobra. Angleška delavska stranka se je izrekla proti sodelovanju z liberalno stranko pri prihodnjih volitvah in za izključitev komunistov iz delavske stranke. Macdonald je na kongresu izjavil, da je zmaga delavske stranke pri prihodnjih volitvah zagotovljena.

Volilne priprave angleške delavske stranke

London, 3. oktobra. Izvrševalni odbor angleške delavske stranke je odobril resolucijo, v kateri zahteva takojšnje razveljavljenje angleško - francoskega pomorskega dogovora, brezpopojno izpraznitev Porenja in takojšnje sklicanje pripravljalne razorožitvene konference.

Odstranjena nevarnost poplave v Londonu

London, 3. oktobra. Danes je morala doseči Temza najvišji vodostaj v letu. Oblasti so ukrenile za današnji dan najobsežnejše varnostne odredbe, da prepreči eventualne poplave, ki so zahtevale minulo leto 14 smrtnih žrtev. Nasiipi ob reki so bili zvišani in ojačeni in osonje luke budno pazi na gibanje vode. K sreči je bil vodostaj reke Temze letos za tri čevlje nižji kot minulo leto, kar se je zahalviti v glavnem izredno suhemu poletju in lepemu vremenu zadnjih dni.

Pilsudski odpotoval iz Bukarešte

Bukarešta, 3. oktobra. Maršal Pilsudski je danes odpotoval iz Bukarešte. Na bogato okrašenem kočevoru so se poslovili od nega ministrski predsednik, člani vlade in zastopniki diplomatskega zbora.

Za zračno pristanišče v Ljubljani

Včeraj popoldne se je vršila anketa, na kateri je bilo v načelu sklenjeno, da se zgradi pri Ljubljani aerodrom. — Ljubljana dobi v doglednem času aerodrom.

Oblastni odbor Aerokluba v Ljubljani si že dolgo prizadeva, da bi dobila tretja prestolnica naše države moderno urejen aerodrom in s tem zračno zvezo z Zagrebom in Beogradom, pozneje pa tudi z drugimi večimi mesti Jugoslavije, na drugi strani pa z inozemstvom. To bi bilo za Slovenijo velikega gospodarskega, zlasti pa tujsko-prometnega pomena. Na inicijativo Aerokluba se je vršila včeraj popoldne v veliki dvorani Kazine anketa, na kateri se je razpravljalo o tem važnem problemu in v načelu je bil dosežen sporazum, da se v bližini Ljubljane zgradi aerodrom. Anketa se prisostvovali divizijski general g. Nedič, veliki župan g. dr. Vodopivec, direktor družbe za zračni promet inž. Tadija Sondermajer, zastopnik ljubljanskega odbora ljubljanske oblasti, dva zastopnika mestne občine, zastopnik Trgovske zbornice, zastopnik ljubljanske velesilne in častna predsednica Aerokluba, dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva in člani uprave Aerokluba. Vsi v pošteve prihajajoči činitelji so z navdušenjem pozdravili idejo zgraditve aerodroma in so obljubili vsestransko moralno, po možnosti pa tudi gmotno podporo.

Tajnik Aerokluba g. dr. Rape je podal obširno poročilo o zgraditvi aerodroma, iz katerega posnemamo nekatero, tudi za široko javnost zanimivo podrobno. Govoriti o zračnem prometu v Jugoslaviji na podlagi razmer, ki dejansko vladajo, bi pomenilo razpravljati o nečem, kar še ne eksistira ali pa je šele v povojih. Šele pred letom dni smo dobili prvo zračno progo Beograd-Zagreb in nazaj, ki pa predstavlja v splošnem le prvo, v zraku višje podjetje, brez solidnega oslona na potrebe najširših slojev in na že obstoječe proge v inozemstvu, ki bi šele jamčile za rentabilen razvoj zračnega prometa v Jugoslaviji. Interes krajev, v katerih bivamo, zahteva, da se čimprej prične v promet tudi Slovenija, odnosno njena prestolnica Ljubljana, kar bo pa mogoče le, če zgradimo pri Ljubljani aerodrom in ga opremimo z vsem potrebnim. Ljubljana je mesto, ki veže sever z jugom, obenem je pa važna mednarodno križišče, ki stavlja Ljubljano v isto vrsto z Zagrebom in Beogradom ali katerikoli mestom v inozemstvu.

Državo in oblast lahko smatramo v tem pogledu kot sekundarno poklicana faktorja da rešujeta to vprašanje, dočim je mesto, v čigar območju naj se zgradi aerodrom, gotovo najbolj zainteresirano. Ono mora že iz histva stvari same postati nosilec zračnega prometa. Pri zbiranju kapitala za aerodrom bi prišla v poštev kot glavna činiteljica pred vsem občina, v drugi vrsti pa oblast, vojska oblast, družba za zračni promet, Trgovska oblast zbornica in morda tudi kak posameznik. Občina je direktno zainteresirana na aerodromu iz gospodar-

skega vidika, v interesu oblasti je pa, da to stremiljenje čimboli podpre.

Najtežji problem je najti primeren prostor. V pošteve prihaja edino teren med Mostani in Dev. Marjo v Polju, vojaško vežbališče, ki ga bo pa treba temeljito preurediti. To zemljišče je dolgo približno 1000 in široko 400 metrov. Teren je last kakih 20 do 25 posestnikov iz Dev. Mar. v Polju in iz Most. Zdej ga ima v zakupu vojaštvo, ki ga vporablja za vežbališče. Najti bi bilo treba možnost ureditve lastninskega vprašanja z lastniki, z vojaštvom bi se pa glede na soudeležbo vojaške komande zadeva rešila samo po sebi brez večjih težkoč. Polje bi moralo biti izravnano in planirano, na kar bi se utrdilo in zasejalo z novo travo. Delo bi trajalo 4 do 5 mesecev in bi stalo 250 do 300.000 Din. Zgraditi bi bilo treba odgovarjajoč hangar in poslopja za prodajo kart, okrepčevalnic ter stanovanje za upravitelja aerodroma in pomožno moštvo. Celokupni stroški za aerodrom bi znašali po predhodnem proračunu en milijon dinarjev.

O tajnikovem poročilu se je razvila stvarna debata, v kateri so zastopniki v pošteve prihajajočih samoupravniških teles in korporacij izjavili, da bodo z vsemi močmi podpirali to akcijo, da pa še ne morejo dati obveznih izjav, ker se morajo prej posvetovati z merodajnimi činitelji. Za aerodrom pri Ljubljani se bo zavela po zadnjem divizijskega generala Nediča tudi vojaška oblast, ki bi pa morala dobiti na razpolago primerno vežbališče, kajti drugače sedanje vežbališče ne bi mogla odstopiti. Inž. Sondermajer je omenil, da se vrše med družbo za zračni promet in državo pogajanja glede sistema tako zvanih obmejnih aerodromov, na katerih bi inozemska letala pristajala in bi potniki nadaljevali vožnjo v naših aeroplanih tako, da bi naše podjetje ne bilo oškodovano. Če bo to vprašanje zadovoljivo rešeno, kar je verjetno, bo že država sama zainteresirana na aerodromu pri Ljubljani.

Da bi se pripravile za zgraditve aerodroma pospešile, je bil izvoljen odsek, ki bo akcijo odsejal vodil. V odseku so zastopana poleg velikega županstva tudi vsa samoupravna telesa in korporacije, ki so poslale na anketo svoje zastopnike. Tako se je torej to važno vprašanje premaknilo z mrtve točke in upati je, da dobi Ljubljana v doglednem času zračno zvezo z zunanjim svetom tembolj, ker je direktor družbe za zračni promet izjavil, da je tudi družba sama zainteresirana na podaljšanju zračne proge od Zagreba do Ljubljane in da ima na njo odpadajoči del kapitala za aeroplane in tehnično opremo že na razpolago. Prepričani smo, da tudi naši merodajni činitelji ne bodo držali križem rok, temveč da store vse, da postane Ljubljana čimprej tudi v tem pogledu moderno mesto.

je dovolilo, da se smejo osumljenci braniti na prostem ter odredilo ponovno aretacijo vseh osumljencev. Razen tega je bilo aretiranih še pet drugih osumljencev, ki so baje sodelovali pri napadu. Uvedena je zopet preiskava, ki je pričla, da so pri roparskem napadu sodelovali še drugi, katerih aretacija se pričakuje. Gre za razbojniško tolpo, ki je pred leti ropala in plenila pod pokroviteljstvom tamošnjega sreskega poglavarja. Ta zločinska dejanja so se tedaj pripisovala hajduku Boškoviću. Orožniki so aretirali tudi sreskega poglavarja v Plevlju. Aretacija »odličnih« razbojnikov je vzbudila splošno senzacijo v Črni gori.

Iz Subotice poročajo, da je nastal v nedavno odkriti spijonski aferi v Novem Sadu senzacionalen preokret. Preiskavo vodijo trije uradniki iz notranjega ministrstva. Včeraj zjutraj se je namreč vrnil iz Prage glavni krivec, vojaški liferant Dimitrije Dimić, ki je pobežnil dan pred preiskavo. Vest, da je Dimić prišel v Novi Sad, je vzbudila splošno senzacijo. Že tretji dan se mudi v Novem Sadu šef beogradske kriminalne policije Filipović. Včeraj je bila Dimićeva žena poklicana k telefonu iz Prage. Sporočili so ji, da se njen mož v najkrajšem času vrne v Novi Sad. Splošno se govori, da je Dimić pri dobavi vojaških letal iz Francije za naše letalske edince zaslužil ogromne vsote. Letala, ki jih je dobavljal Dimić naši vojski, so bila po večini slaba in defektna tako, da se je pripetilo mnogo nesreč in so dobaviteljevo brezvestnost plačali številni naši letalci z življenjem.

Tkalčičeva ulica v Zagrebu bi se lahko imenovala tudi ulica pohote ali pa ulica pohujšanja odnosno veselih deklic. Tu namreč biva največ zagrebške prostitutke. Tu se zbira, ko leže mrak na hrvaško prestolico in tu se odigravajo najpohujšijevi in najzlostnejši prizori med temi nesrečnicami in moškimi, ki hodijo semkaj kupovat ljubavne naslade. Da je v tej ulici proti večeru in pozno v noč veliko hrupa in kričanja, je razumljivo. Nočni nemir je bil povod, da so se prebivalci te ulice pritožili in zahtevali, da se prostitutke iz vseh hiš v Tkalčičevi ulici deložirajo. Pred hišami so se namreč zadnje čase ustavljal avtotaksi, vesele deklice so se natrpale v avtomobile in se odpeljale in se pozno v noč zopet vrile ter s kričanjem, vriskanjem in petjem zbudile vse stanovalce bližnjih hiš. Policija je upoštevala upravičene zahteve prebivalcev Tkalčičeve ulice in je odredila, da se morajo vse vesele deklice 1. oktobrom preseliti. Tako se je včeraj izselilo 16 prostitutk, ki so stanovale vse v eni hiši. Poiskale so si stanovanje drugje, vsaka v svoji ulici. Nekateri niso mogli dobiti sobe, ker so jih hišni gospodari spoznali in jih odslavili. Morda bo sedaj pohujšanje manjše, ker je raztresen o po vsem mestu. Na drugi strani pa po pogovoru, da enaki tiči skup leti, nemara vesele deklice ne bodo dolgi ločene in se bodo zbrale zopet v kakih ulici, da bo veselje tem večje.

Prosveta

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Sreda, 3. okt.: «Krog s kredom». Red D. Četrek, 4. okt.: «Fany, tete, strici itd.». A. Petek, 5. okt.: Zaprtlo. Sobota, 6. okt.: «Kukuli». Premierski abonm. Nedelja, 7. okt.: Ob 15. uri «Pohujšanje v dolin Šentflorjanski». Izv. Ob 20. uri «Krog s kredom». Izven. Ponedeljek, 8. okt.: Zaprtlo.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER V LJUBLJANI.

V soboto, 6. oktobra: «Duše». Otvoritvena predstava. 100. predstava g. M. Košar. (Abonma.)

V nedeljo, 7. oktobra: «Duša». (Izven.)

V četrtek 4. t. m. s vprizori Jeromeova veseloigra «Fanny, tete, strici itd.» z gđ. Debelakovo v glavni vlogi in v režiji g. M. Skrbinska. Predstava je za red A.

V soboto 6. t. m. bo premijera Jager-Schmidtove trojedne veseloigre «Kukuli». V vlogah te mikavne in zabavne igrice, ki je polna besednega in situacijskega humorja, so zaposlene ga. Nablocka (Kukuli), ga. Marija Vera, gđ. Debelakova, ga. Medvedova, gđ. Mira Danilova, ga. Balatova, gđ. Rakarjeva ter gg. Levar, Cesar, Drenovec, Jerman, Sancin, Smerkolj in Potokar. Režija: g. Šest. Abonma premijerski. Začetek ob 8. uri.

Prihodnja premijera v drami bo Bergmannova komedija «Noblova nagrada» p. g. Skrbinskem v glavni vlogi starega Švedenhielma in v režiji g. Cirila Debeveca.

Otvoritvena predstava sezone 1928/29 na Sentjakobskem gledališkem odru. V soboto 6. oktobra otvori Sentjakobski gledališki oder sezono 1928/29 s Petrovičevim tridejansko dramo «Duše». Drama slika življenje na kmetih, ljubezen do rodne grude, borbo dveh bratov. Drama je krasno zgrajena in polna napetih tragičnih momentov. — Pri tej predstavi odigra g. Milan Košar, eden najboljših igralcev Sentjakobskega gledališkega odra, svojo 100. predstavo. Vstopnice so v predprodaji v trgovini g. Petra Šterka, nasl. Miloš Karničnik na Starem trgu. Sobotna predstava je namenjena abonmentom in drugemu občinstvu. V nedeljo 7. oktobra se ista drama ponovi. Posetite predstavo.

Pred otvoritvijo mariborske gledališke sezone. V soboto 6. t. m. se bodo v mariborskem gledališču nanovo odprla vrata v novo gledališko sezono, ki obeta biti zelo zanimiva in pestra. Za otvoritveno predstavo se vprizori efektna Cankarjeva drama »Hlapci«. Delo je nastudirano v skoro čisto novi zasedbi in novi režiji, kar bo nedvomno povečalo zanimanje občinstva. Učiteljica Jermana bo kreiral novo angazirani član g. Rakuša, učiteljica bodo

ga. Bukšekova, gđc. Kraljeva in gđc. Starčeva. V originalni figuri kovača »Kalandra« bo to pot nastopil g. Grom. Zapitega in širokoustnega učitelja »Komarija« bo igral g. P. Kovič, župnika pa g. J. Kovič. Takoj za »Hlapci« bo sledila Guityry-eva komedija »Moj oče je imel prav« z g. Gromom v naslovni vlogi. Je to nadvse zabavna in duhovita reč, ki nam bo nudila par kratkočasnih večerov. Tretja dramska premijera bo psihološka drama »Therere Rayuina«, delo nesmrtnega francoskega naturalista Zola-ja. V tej žalostni je poverjena naslovna vloga gđc. Kraljevi. Vsa tri dela režira g. J. Kovič.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v IV. četrtletju 1928

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. novembra 1928. dospo v plačilo vsi direktni davki za IV. četrtletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se prisilno izterjajo.

II. DAVEK NA POSLOVNI PROMET. Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljenega prometa, to je oni, katerih promet je v I. 1927. presegel vsoto 360.000 Din, so dolžni do 30. oktobra 1928. odpremiti davek od prometa, opravljenega v III. četrtletju 1928.

Ostali davkoplačevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, plačajo sočasno z drugimi davki tudi tretji obrok davka na poslovni promet pa I. 1928.

III. USLUŽBENSKI DAVEK. Službodajalci so dolžni od uslužbenecv pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca.

Službodajalci, ki redoma nimajo več nego pet zaposlencev, odpremljajo pobrane davčne zneske do 15. dne po preteku vsakega četrtletja, za mesce julij, avgust in september 1928, torej do dne 15. oktobra I. 1928.

IV. Dopolnilne prenosne takse. Od dopolnilne prenosne takse v letnem iznosu preko 500 Din je plačati tretji obrok od I. do vstetege dne 15. oktobra 1927, sicer se zapadi obrok izterja prisilnim potom.

—g Dobre. Splošni oddelek direktcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. t. m. ponudbe glede dobave 4000 komadov ster. obvez. 1100 kaliko ovojev, 600 hvdrofilnih povojev in 30 kg vate. Prometno-komercialni oddelek direktcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave bukovih drv; do 10. t. m. glede dobave armatur za plinske cevi; do 11. t. m. glede dobave svetilnih armatur; do 13. t. m. glede dobave 20.000 zvitkov brzojavnih trakov; do 18. t. m. glede dobave 6000 kg svinčevih zalivk. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave osi za salonski voz. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave geoloških kart.

Za zboljšanje vinskega pridelka

Radi hladne pomladi, hladne in deževne jeseni, deloma pa tudi toče, je letos vinska trta v razvoju zaostala. Lepi jesenski dnevi sicer pospešujejo porenje grozdja, toda z ozirom na bližajočo se trgatve je le malo upanja na kvalitativno dobro trgatve.

Da se omogoči vinogradnikom zboljšanje za potrošnjo in trgovino najsplošnejšega letošnjega vinskega pridelka in s tem v zvezi dosega boljše cen za vinski mošt in vino, dovoljuje veliki župan vinogradnikom mariborske oblasti splošno zboljšanje vinskega mošča v zmerno uporabo sladkorja. Sladkosti se sme le vinski mošt od začetka trgatve do 15. novembra 1928 v kraju pridelovanja, oziroma v njega neposredni bližini. Za zboljšanje vinskega mošča se sme uporabiti samo čisti konzumni sladkor v kristalnih ali kokkah raztopljen v moštu samega, ne pa v vodi. Uporaba vsakega drugega sladkorja je v smislu zakona zabranjena. Sladkorja se sme dodati moštu le toliko, da se doseže koncentracija mošča srednjih vinskih let. Sladjo naj se torej le mošti navadnega nazmignega vimo izpod 14 % sladkorja in mošti boljših kvalitativnih vin izpod 17 % sladkorja. Največ se sme dodati do 4 kg sladkorja na 100 mošta.

Vsled splošne dovolitve zboljšanja mošta vinogradnikom, odpadejo tozadevne prošnje za dovoljenje slajenja in naznanilo o izvršenem slajenju.

Ako nameravajo zboljšati mošt vinski trgovci, morajo imeti za to dovoljenje v smislu vin. zakona od pristojne oblasti in jim je postopati v smislu odredbe z dne 18. III. 1914, št. 12.264.

Vina samorodnih trt (šmarnice itd.) ni smatrati kot vina v smislu vinskega zakona, zato je rezanje mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in zboljšanje takih mešanic v smislu tega razglašeno strogo zabranjeno. — Proti kršiteljem te prepovedi se bo postopalo po zakonu.

Vinogradnikom se priporoča, da z letošnjo trgatvijo, če bo vreme dopuščalo, odlagajo do konca oktobra, nikakor pa naj ne trgajo pred 15. oktobrom. Gnilo grozdje naj se pobira poprej, z zdravim grozdem

naj se čaka in izrabi jesensko sonce. En dan lepega vremena zboljša vinski pridelok za ¼ % in več, ako je trta zdrava. Na ta način je mogoče znižati potrebo slajenja mošta na minimum, ali pa v slučaju trajno lepega vremena slajenja sploh ne bo potrebno.

Važna je prepoved rezanja mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in slajenje takih mešanic. Ta prepoved je bila potrebna, ker se je ugotovilo, da gre mnogo vina samorodnih trt tem potom kot pristno vino v konzum. Vinogradnikom kakor tudi vinskim trgovcem se v interesu dviga vinskega konzuma in vinske trgovine in izvoza naših vin v inozemstvo toplo priporoča, da upoštevajo vsebino navedenega razglašila in se po njej ravnaajo.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 3. oktobra 1928; katoličani: Miran, pravoslavni: 20. septembra, Evstadije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: «Krog s kredom»

Kino Matica: «Cirkus».

Kino Ideal: «Kolo ljubavi».

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Ramor, Miklošičeva cesta, Trnkoczy, Mestni trg

Nihče ni varen pred norišnico

Pepe iz uredništva včeraj in danes nepretrgoma kiba. Popadlo ga je tako krčevito hihanje, da jako trpi na ugledu in efektu uredniško delo in že smo ga hoteli poslati na interni oddelek oblastne bolnice, pa je dejal, da je kihanje v njegovem nosu kronična prikazen. On da za to nič ne more in naj se obrnemo kar na uredništvo «Slovenca», ki da nosi vso odgovornost za kihalne krče v njegovem nosu. Po svoji vesti in dolžnosti da je pregledoval vse predalčke največjega Slovenca in je v enem zasledil strahotno ugotovitev, da nihče ni varen pred norišnico. Toda to po mnenju slovenskega premijerja ne velja za Slovenijo, kjer po zavodih za umobolne tako primanjkuje prostora, da je prava sreča, če more kdo spraviti notri resničnega, dolgoletnega in nevarnega norca.

In zdaj je Pepe ves nesrečen. Jerik ga srbi, tako strašno ga srbi, da smo mu ga morali namazati z ricinovim oljem. Kar po lastni inicijativi se mu je zasukal v tečajih in je malo manjkalo, da ni uprosil po zakonu o tiskovni svobodi vsega uredništva. Dejal je, da si ne more kaj, da ne bi povedal, kako je v tisto srečo v slovenskih umobolnih zavodih, da lahko vtaknejo notri resničnega, dolgoletnega in nevarnega norca. Hotel je tudi povedati ime tistega resničnega, dolgoletnega in nevarnega norca, ki ga ne morejo vtakniti notri, ker primanjkuje prostora, pa smo mu še pravočasno namazali jezik s terpeninom. Ukrotili smo ga šele, ko smo mu povedali, da so v Sloveniji mnogi, o j pre mnogi varni pred norišnico, kajti je za norce zmanjkalo prostora.

— Sportni dan v Celju. V soboto 6. in v nedeljo 7. t. m. priredi agilni SK Celje svoj običajni in že tradicionalni sportni dan, na katerem sodelujejo tudi klubi iz Ljubljane, Maribora in Laškega. Ljubljana pošlje svoj najmočnejši hazenski tim, dalje gostujejo in sodelujejo SSK Maribor, SK Laško, Atletiki iz Celja, Edinost, celjski Motoklub, Kolesarsko društvo Celje in steg celjskih skavtov. V soboto ob 19. je nočni tek skozi Celje, v nedeljo ob 11. velika štafeta po mestu. Popoldne ob 14. so na Glaziji hazenske in nogometne tekme, zvečer pa v prostorih Celjskega doma klubski večer.

— ASK Primorje. Lahkoatleti. V četrtek, dne 4. t. m. ob 20. uri se vrši v Kmetijski družbi občini zbor kluba. Ker je ta občini zbor od izredne važnosti za lahkoatletski sport, naprosamo vse lahkoatlete in člane sekcije, da se istega sigurno udeležijo. — Načelnik in trener.

— Službeno iz LHP-a. Sledeče igralko se naj zglase jutri, v četrtek, 4. t. m. ob 18. uri v posebni sobi kavarne Evropa. (Vhod z Dunajske ceste): Mirtič, Kezelo, Janežič, Jermol, Papež I in II (vse SK Ilirija) ter Kaiser, Modic J., Jerina, Sajoivic, Vidic in Podboj S. (vse ASK Primorje). Odsotnost se bo opravičila samo v res upoštevanju vrednih službij; proti neupravičeno izostajlim se bo postopalo strogo v smislu pravil. Tehnični referent.

— Službeno iz LHP-a. Seja u. o. se vrši v tem tednu radi važnosti mesto v četrtek je danes ob 20. uri, in sicer v damskem salonu kavarne Emona in ne kakor običajno v posebni sobi kavarne Evropa. Navzočnost vseh potrebna. — Tajnica.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Gledališka afera v Beogradu. — Tihotapci zlata v Zagrebu. — Aretacija »odličnih« razbojnikov. — Senzacionalen preokret v vohunski aferi. — Deložirane prostitutke.

Včeraj se je vršila v Beogradu razprava proti znani gledališki igralki Zlati Markovac. Tožil jo je ravnatelj beogradskega gledališča Milan Stojanović. Stojanović igralko dolži, da ga je hudo razžalila, ko jo je na glavni skušnji pozval, naj se da slikati z drugimi igralki. Stojanović navaja, da ga je igralka zmerjala in psovala. Ko mu je igralka zabrusila v obraz, da je tepec, ji je rekel, naj pazi, da ji ne izbije zob. Razprava je bila zelo zanimiva. Skoraj vse gledališko osebje ji je prisostvovalo. Navzoči so bili vsi igralci beogradskega gledališča in mnogo odličnih predstavnikov beogradskih umetniških krogov. Razume se, da ni manjkalo novinarjev, kajti Zlata Markovac je v Beogradu splošno znana. Znan je tudi Milan Stojanović, ki je bil preje novinar in ga v Beogradu splošno cenijo in spoštujejo. Po čitanju obtožnice in zaslisanju prič so sodniki proglasili, da je Zlata Markovac razžalila Stojanovića in so jo obsojili na 20 dni zapore in 3000 Din globe ter poravnavo vseh stroškov. Potem je sodišče vzelo v razpravo tožbo, ki jo je Markovac vložila istočasno proti Stojanoviću. Sodišče je po razpravi oprostil Milana Stojanovića vsake krivde.

Milan Velebit, lastnik nekega zagrebškega bara, je nekega dne sedel v baru in se pogovarjal z znancem. V bar sta stopila dva tujaca ter pozdravila v nemščini. Govorila sta dunajski dialekt. Kmalu se je eden odstranil, drugi je pa pristopil h gospodarju in ga vprašal, kako mu gre. Velebit mu je odgovoril, da se je že naveličal bara in bi rad prevzel kako drugo podjetje. Tedaj je tujec stopil bliže in zaupljivo zaspešetal Velebitu, da bi imel zanj primerno službo, toda biti mora zelo diskreten, ker od tega zavisi ves uspeh podjetja. Gospodar je odgovoril, da ni baba in da zna čuvati tajnosti. No, potem je vse v redu, je odgovoril Dunajčan. Gre namreč za tihotapstvo zlata v Dunaju v Zagreb. Tuja ca da imata 3 kg in 25 dkg zlata pri sebi, ostalo pa hranita v sobi v hotelu »Pri lovskem rogu«. Gazda Milan je pogledal zlato, ki ga je Dunajčan prilekel izpod suknje in ugotovil je, da ni punčirano. Sinila mu je v glavo misel, da bi zaslužil okoli 300 tisoč Din, če prijavi tihotapce policiji. Dunajčan je dejal, da bi s tovarišem nosila zlato v Zagreb z Dunaja. Velebit bi pa moral poskrbeti

za kupce. Gazda je nato prepričevalno začel pripovedovati o nekem njegovem znancu, ki je zelo bogat in se bavi s prekupčevanjem zlatnine. To je sijajno, je vzkliknil Dunajčan, pozneje bi lahko vtihotapljali tudi briljante in diamante. Dobro, dobro, je dejal gazda Milan, takoj stopim po prijatelja, ki kupuje zlatnino. Velebit je krenil naravnost na policijsko direktcijo in je tam povedal, kakšna gosta ima v svojem lokalu. Dežurni uradnik je določil debelega detektiva Dana. da prevzame vlogo bogatega Velebitovega prijatelja, prekupčevalca z zlatnino. Družba se je umaknila v separirano sobo in začela pregledovati zlato. Detektiv, ki je prav dobro igral vlogo Velebitovega prijatelja Rašiča, je slednjič rekel Dunajčanu, naj mu pokaže še ostalo zlato. Nato so se vsi odpeljali v hotel »Pri lovskem rogu«. Rašič je plačal svojo kavo s tisočakom. Natakar ga je vprašal, če nima morda drobiža. Detektiv je pokazal svojo listnico z izposojenimi tisočaki: Nimam, poglejte. Bogati znanec je še poklical avtotaksi, da bi ne hodili peš v tako važnem poslu. Tako so vsi prišli v hotel. Dunajčan je izvelkel iz kovčega zlatnino in jo položil na mizo. Tedaj je bogati Rašič izvelkel samokres in ga naperil na Dunajčana. Pokazal mu je policijski znak pod sukno in zažvižgal. Vstopili so trije detektivi, ki so že čakali na hodniku in aretirali Dunajčana ter zaplenili vtihotapljeno zlato. Detektivu so preiskali aretiranca in ugotovili, da se pišeta Josip Bauer in Feliks Bausch. Ker nista mogla plačati milijonske globe, sta bila obsojena na 1 leto ječe. Zaprli so ju v zapore sreskega poglavarstva, od koder sta pred dnevi pobežnila. Najbrž sta že preko meje v svoji domovini. Zaplenjeno zlato bodo prodali na javni dražbi, gazda Milan bo pa dobil mastno nagrado.

Iz Sarajeva poročajo o aretaciji »odličnih« razbojnikov v Plevlju. Gre namreč za ponovno aretacijo bivšega radikalnega narodnega poslanca Stole Šiljka, solskega nadzornika Ljubo Večerca, znanega trgovca Barića, nekega Aca Gjeniševića in še petorice odličnih trgovcev. Vsi aretiranci so osumljeni, da so sodelovali pri roparskem napadu. Napad je bil izvršen že lani na popa Nenadovića. Kasacijsko sodišče je razveljavilo razsodbo sodišča v Plevlju, ki

Bela hanuma

Najgrandioznejši orientalski velem film.

Pride! Pride!

ELITNI KINO MATICA!

Dnevne vesti.

— **General Pešič v Pragi.** Proslave 10-letnice ustanovitve Českoslovaške se udeležijo tudi delegacija naše armade pod vodstvom načelnika generalnega štaba generala Pešiča, ki hoče porabiti to priliko, da vrne generalu Sovremenu nedavni poset v Jugoslaviji.

— **Českoslovaška delegacija na proslavi proboja solunske fronte.** Proslave 10-letnice proboja solunske fronte se udeležijo tudi delegacija českoslovaške armade pod vodstvom brigadnega generala Hnevkovskega, šefa vojaške akademije v Hranicah. Spremljala ga bosta podpolkovnik L. Loupal in dr. Freja. Delegacija odpotuje iz Prage jutri zvečer.

— **Gornji grad mesto.** Trg Gornji grad v mariborski oblasti je proglašen s kraljevim ukazom za mesto.

— **Iz državne službe.** Za politično-upravne uradnike pri velikem županu ljubljanske oblasti je imenovan vršilec dolžnosti ravnatelja puškarske šole v Kranju Fran Mramor; v višjo skupino je pomaknjena arhivska uradnica pri uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani Josipina Tomazič, vponikona sta kmet. referent sreza v Kranju J. Golmajer in ekonomski uradnik kamniškega sreza Mihajlo Marinček.

— **Iz poštne službe.** V višjo skupino so pomaknjeni pri pošti Maribor 2. Miroslav Belina, Dušica Skrlj in Leopold Friedl, pri pošti Podnart Hilda Čop, pri pošti Ljubljana 1 Karel Šarabon, Ivanka Krašovec in Marija Trost, pri pošti St. Vid pri Stični Angela Facini, pri pošti Vrhnika Bernardina Urbančič, pri pošti Ljubljana 3 Josipina Uranoč, pri pošti Trbovlje 1 Bogomir Leske, pri pošti Medvode Vida Kušar, pri pošti Prelog Marija Kečkeš; premeščen je od podružnice Poštne hranilnice v Skopju k podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani računovodja Zmagoslav Porekar.

— **Spomeniki Stjepanu Radiću in dr. Basaričku.** V nedeljo je bil v vasi Okrugli svečano odkrit spomenik pok. dr. Basaričku. Ta vas se spominja dr. Basarička kot zaslužnega moža, ki je koloniziral puste kraje podravske Slavonije, kjer so zdaj naseljeni siromašni zagorski kmetje. V zagorskem mestu Ludbregu, kjer je bil Stjepan Radić prvič izvoljen za narodnega poslanca, se je vršila v nedeljo konferenca organizacije HSS, na kateri je bilo sklenjeno, da se postavi na glavnem trgu pokojnemu Stjepanu Radiću spomenik, ki bo predstavljal Radića kot govornika.

— **Češki kapital na naši rivjeri.** Čehi so že davno spoznali, da ima Dalmacija sijajno bodočnost in da lahko v podjetja na naši rivjeri brez najmanjšega rizika investirajo kapital. Zato so začeli graditi na dalmatinskih otokih in v mestih na obali hotele, vile in okrevališča, kamor hodijo čez poletje na počitnice. Te dni se je mudil v Zatonu pri Dubrovniku zastopnik češkega društva »Českoslovaška odravovna«, ki je kupil večje zemljišče, na katerem zgradi Čehi v kratkem moderen sanatorij.

— **Oblastni izseljeniški urad v Ljubljani** se je preselil z Bleiweisove ceste v svoje nove prostore v palači Delavske zbornice na Miklošičevi cesti št. 24. Vsakdo, ki potrebuje v izseljeniških zadevah kakšno pojasnila, naj se obrne na ta urad. To je tem bolj potrebno, ker se pojavijo še vedno ljudje, ki izrabljajo lahkovernost izseljenčev. Tudi za povratnike iz Amerike je ta urad veličaven, posebno glede pojasnila o veljavnosti potnega lista, naplačila taks itd. Onim povratnikom, ki so brez sredstev in izseljenec, ki si morajo preskrbeti v Zagrebu pri ameriškem, argentinskemu ali kakšnemu drugemu konzulatu vizum, se izposluje tudi objave za železniške vozovnice po polovični ceni. Oblastni izseljeniški urad zastopa interese naših izseljenčev in postuje brezplačno. Uradne ure so od 8. do 14. ozioroma od sobotah do 13. ure. Telefon lmt štev. 3315.

— **Dnevnic državni uradnikov na službenem potovanju.** Kakor je izvedel načelnik Zveze državnih uslužbencev v Beogradu, so dnevnic zdatj takole preurejene: za uradnike I. kat. 3. skup. po 180 Din na dan, za uradnike I. kat. 4. skup. po 160 Din, za uradnike I. kat. 5. skup. in II. kat. 1. skupine po 140 Din, za uradnike I. kat. 6. skup., II. kat. 2. skup. in III. kat. 1. skup. po 120 Din, za uradnike I. kat. 7. skup., II. kat. 3. skup. in III. kat. 2. skup. po 100 Din, za pripravnike, zvanikičke in služitelje pa po 80 Din dnevno.

— **Sporazum med nameščeni za volitve v Pokojniški zavod.** Letos je potekla prva petletna volilna doba Pokojniškega zavoda za nameščence v Ljubljani. Pogajanja za enotno listo nameščencev so se vodila v mesecu septembru in so končala z uspehom, ki priča o stanovski zavesti in uvidevnosti nameščenskega stanu. Sporazum se je dosegel med glavnimi strokovnimi organizacijami in je potrjen sprotom. Posamezne politične stranke so sporazum odobrile. Ako tudi poslodavci uberejo isto pot, se bo prihranilo na ta način zavodu skoro 100.000 Din volilnih stroškov.

— **Slana na Gorenjskem.** Danes zjutraj je padla na Gorenjskem od Škofje Loke dalje huda slana, ki pa ni napravila večje škode, ker so poljski pridelki večinoma že pospravljeni. Temperatura je znašala 1. stopinjo. V krajih pod karavankami in Julijskih Alpami imajo že občuten mraz.

— **Vreme.** Po daljšem jesenskem deževju in silnih vremenskih perturbacijah smo dobili končno lepo vreme, ki bo najbrž ostalo nekaj časa stanovitno. Obenem je temperatura zelo padla in zjutraj je tako hladno, da moramo že nositi suknje in rokavice. Včeraj zvečer je kazal barometer 765 mm, danes zjutraj pa 769, temperatura je znašala snovi 8, danes zjutraj pa 2 stopinji. Včeraj je bilo deloma oblačno samo v Skopju, drugod pa jasno. To priča, da se poslabšanja vremena vsaj nekaj časa ni bati. V Splitu je bilo včeraj 21, v Beogradu 20,5, v Skopju 18, v Zagrebu 16, v Mariboru 14, v Ljubljani 13,9 stopinj.

— **Napetost, bolečine v črevih, hodbilji,** tesnoba v prsih, utripanje srca se odstranijo z naravno »Franz - Josef« grenchico in se zmanjša pritisk krvi na možgane, pljuča, oči in srce. Zdravniške izjave znanumujejo uprav presenetljive uspehe, ki so se dossegli s »Franz - Josef« vodo pri ljudeh, ki veliko sede. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 26-T

— **Casopisje je velesila.** Tako se glasi ogromen napis čez ves paviljon na ljubljanskem velesijem, kjer so v polnem razmahu priprave za veliko razstavo mednarodnega časopisja in grafičnih izdelkov. Razstava »Tisk« je bila prvotno zamišljena v manjšem obsegu tako, da bi bilo razstavljeno samo mednarodno časopisje in grafični izdelki. Pozneje se je pa prijavilo mnogo zasebnikov, ki imajo dragocene stariške tiskovine iz prvih časov našega tiska in razstava bo s tem znatno izpopolnjena in razširjena. To bo ena najzanimivejših in najbolj poučnih kulturnih prireditev, kar smo jih imeli dosedaj Slovenci. Poset bo tem lažji, ker je dovoljena polovična vožnja. Pripravi smo, da bo naša javnost znala ceniti požrtvovalno delo grafičnih delavcev in novinarjev, ki so razstavo organizirali. Razstava se otvori v nedeljo 7. t. m. ob pol 11. in bo trajala do 21. t. m. Zanimanje za to prireditev je že zdaj splošno in bo poset nedvomno velik.

— **Iz Kečkeva nam poročajo** je kazal toplomer na solcu 19 stopinj R. Opoldne je začelo deževati, a proti večeru je nastala nevihta, med katero se je bliskalo in grmelno. Temperatura je padla ob 7. zvečer na 4 stopinje, barometer se je pa dvignil do torka zjutraj za 10 mm.

— **Svežo cvetoče vejice** jablane pošilja kot pomladanski pozdrav na pragu jeseni vsem čitateljem in čitateljicam »Slovenskega Narodca« in »Ponedeljka« g. S. iz Slovenske Bistrice.

— **Smrtna kosa.** Ugledno rodbino Bele je zadel hud udarec. Sinoči je ugrabila neizprosa smrt simpatično hčerko Fini. Pogreb bo jutri ob štiri popoldne v Lončarske steze št. 8. — V ponedeljek je umrla v Ljubljani gdč. Jerica Vrečko. Pokojna je bila simpatična, značajna in splošno priljubljena. Pogreb bo jutri ob pol 11. dopoldne s Stare poti 3. Blag jima spomin. Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— **Fotoparate** kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 53-T

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri **JOS. ROJINA, Ljubljana**

Iz Ljubljane

— **lj Odhod g. Findeisna iz Ljubljane.** Te dni zapušta Ljubljano simpatični tajnik francoskega konzulata v Ljubljani g. Findeisen, rodom Slovenec iz Most, a sedaj francoski državljan. G. Findeisen odide v Francijo, kjer si poišče novo eksistenco. Slovenci ga bomo zelo pogrešali, saj je bil vsa leta, ko je posloval na konzulatu, mož na svojem mestu in rade volje je postregel vsakomur, kdor je imel opraviti na konzulatu. Neštete prošnje in intervencije so bile na njegovo priprošnje ugodno rešene. G. Findeisen gladko obvlada slovenščino in francoščino, kar je za tako službo velikega pomena. G. Findeisnu želimo pri odhodu v njegovo novo domovino mnogo sreče.

— **lj Ljubljanski avtobusni promet.** Da ima mestni avtobus v Gadišču med Luckmannovo in Kavčičevo hišo na vsak način preozko pot, je znano. Drugo težavo mu pa dela oster ovinek iz Gradišča na Rimsko cesto. Včeraj popoldne je moral zaradi nekega težkega voza v zadnjem hipu kreniti v Gorupovo ulico, kjer se je s težavo obrnil ter nadaljeval pot po Rimski cesti. Ker sreči hujšega ni bilo. Ker je vožnja skozi Gradišče za tako velik avto neugodna in kolikor toliko nevarna, bi bilo v interesu podjetja kakor tudi občinstva železi, da bi viški avtobus vozil mimo realke in Vegove ulice na Rimsko cesto.

— **lj Pritožbe iz kolesarskih krogov.** Iz kolesarskih krogov dobivamo pritožbe, da je v jutranjih urah, ko hodi mladina v šolo in opoldne, ko se vrača domov, skoraj nemogoče voziti po ulicah. Mladina, zlasti pa učenci ljudskih šol, na cesti ne pazijo in kolesarji se jim z največjo težavo umikajo. Res čuditi se je, da nesreče niso bolj pogoste. Kolesarji apelirajo na šolska vodstva, da mladino pouče, kako je treba hoditi po mestu. Promet v Ljubljani je vsak dan večji in če kaosa v cestnem prometu ne bo kmalu konec, se človek na cesti niti ganiti ne bo mogel.

— **lj Hoja po Ljubljani.** Kar se tiče hoje, menda v nobem mestu ne vlada tak nered, kakor v Ljubljani. Povsod drugod in celo v Mariboru je že davno uveden cestni red tudi za pasante, ki morajo vedno hoditi po desni strani ulice. Ta naredba se povsod izvaja, v Ljubljani je pa še do danes nima. Tak cestni red bi moral veljati predvsem za najbolj prometne ceste in ulice v mestu, če ga že ni mogoče uvesti za vse mesto. V opoldanskih in večernih urah se morajo pasanti v Pešernovi ali Selenburgovi ulici drug drugemu umikati, obenem so pa v nevarnosti, da jih povozijo tramvaj, avtomobil ali kolesar. Res skrajni čas bi bil, da se tudi v našem mestu uvede hoja po desni strani.

— **lj Pobiranje pisemskih pošilk po mestu.** Zadnja leta so se pobirala pisma v Ljubljani na različne načine: z elektromobilom, z motornim vozikom in končno peš. Prvi dve vozili se nista obnesli, pobiranje pisem peš je pa bilo zamudno in naporno. I. t. m. se je pa uvedlo pobiranje pisem iz nabiralnikov z dvema enovprežnima vozovoma, kakršna sta bila v rabi pred vojno. Baje je ta način pobiranja pisem po mestu še najbolj zanesljiv, kar je vsekako v interesu točnega poštnega prometa.

— **lj »Krog s kredoc.** Uprava Narodnega gledališča nam sporoča, da je na plakatih kakor tudi v reklamnih noticah pomotoma objavljeno, da je napravil scenične osnutke in insceniral Klaubundovo delo »Krog s kredoc« prof. Ivan Vavpotič. V resnici jih je napravil njegov sin Bruno Vavpotič.

— **lj »Za zdravje otroka«**, v pomoč bolni in siromašni deci, za skrb in varstvo zapuščenih otrok, za zboljšanje socialnih razmer rabimo podpore, zato se obračamo do ljubljanskega občinstva, da vsakdo po svoji moči pokloni skromen dar na cvetlični dan Atene v soboto in nedeljo 6. in 7. t. m. 742

— **lj Vpisovanje v plesno šolo »Atena«** je danes v beli dvorani hotela »Union« od 18.—19. in četrt ure. 743-n

— **lj Večerni komercialni tečaj na trgovski akademiji v Ljubljani.** Interesenti (inje) se vabijo, da v tekočem tednu, to je vsaj do sobote 6. oktobra t. l. prijavijo svoj vstop. Vpisovanje se vrši ob uradnih urah (od 9.—12. ter od 3.—5) v pisarni trg. akademije, Askercjeva ul. 9-II. levo. Otvoritev tečajev v ponedeljek 8. oktobra ob 7. uri zvečer.

— **lj Otvoritveni plesni večer** — »Priv. plesne šole — Jenko« se vrši v soboto 6. t. m. v veliki dvorani »Kazne«. Na istem izvajajo plesni moister g. Jenko z gdč. Beranovo revizijo vseh najmodernejših družabnih plesov za sezono 1928/29. Vabljeni vsi ljubitelji plesa. Posebnih vabil se ne pošilja. Jaz-band Negodč. Informacije in vpisovanje za »Nedeljske popoldanske vaje« in »Večerne plesne tečaje« g. Jenka v »balkonski« dvorani »Kazine« vsak dan od 10.—22. ure. Istotam posebne ure. 744/n

— **lj Društvo »Treznost«** ima svoj prvi sestanek v tekočem šolskem letu danes 3. oktobra ob 8. uri zvečer na moškem učiteljsku v Ljubljani. Poleg običajnega dnevnega reda poroča br. Cerkvenik o osmi redni skupščini trezne mladine v Šabcu. Pričakujemo polnoštevilnega poseta.

— **lj Vinska trgatve pevskega odseka Naprednega izobraževalnega društva za dvorski okraj.** Pevski odsek Naprednega izobraževalnega društva za dvorski okraj priredi v soboto 6. t. m. točno ob 7. uri zvečer v dvorani gostilne g. Usenika na Igriškem trgu svojo vsakoletno »Vinsko trgatve« z izbranim sporedom. Pevski odsek vabi vse svoje prijatelje in znance k tej svoji lepi prireditvi. 741/n

— **lj Prva telovadna ura »Atena«** je danes, v sredo, dne 3. t. m. in sicer za deco od pol 6. do pol 7. ure in za dame od pol 7. do pol 8. ure zvečer. Druga telovadna ura je v petek ob istem času. 740/n

— **lj Otvoritev predavanj Vidovičega kluba** v Ljubljani se bo vršila v sredo 3. oktobra 1928 ob 7. uri zvečer v šoli na Ledini. Vabilo se vsi pripravljeni člani, da se otvoritve sigurno udeležijo. Sprejemajo se ta večer še novi člani.

— **lj S. K. Grafika** prične s plesnimi vajami v nedeljo 7. oktobra ob treh popoldne v zeleni dvorani hotela »Union«.

— **lj Vandalizem po mestnih nasadih.** Sinoči so pomočniki izruvali v Gutmanovem drevoredu pod Tivolijem skoraj vse lesene klopi, železne stojčke pa prevrnili tako, da so mestni občini povzročili znatno škodo. Podivjanost in ponorelost teh ljudi res ne pozna nobene meje. Občina skrbi za javne nasade in klopi, brezvestni razgrajati jih pa uničujejo. Vprašamo, kje je naša policija, da bi stopila tem tipom pošteno na prste.

PULOVERJI,

jumper obleke, telovniki, jopice ter priznano najboljšo nogavice in rokavice v velikanski zbirbi.

P. MAGDIČ, Ljubljana

Iz Celja

— **c Srebrno poroko** je slavil danes odvetnik g. dr. Anton Božič s svojo soprogo go. Olga, roj. Filipičevo, vrlenu narodnem paru želimo še mnogo let!

— **c Mestno gledališče.** Sezona v našem gledališču se otvori najbrže v sredo meseca oktobra z opero »Dalibor«. Gostovalni bodo člani Narodnega gledališča v Mariboru.

— **c Okoliška občina celjska** odda interesentom stavbišča na Ježovnikovem travniku v Gaberju. Prošnje je vložiti do 13. oktobra. Natančnejši pogoji pa se zvedo v občinski pisarni na Bregu med uradnimi urami.

— **c Celjske brivnice** bodo v času od 1. oktobra do 31. marca ob nedeljah ves dan zaprte.

— **c Celjska mestna občina** je dobila te dni lasten avtoškroplilnik, ki je včeraj že vršil preizkusno skropljenje po mestnih ulicah.

— **c Celjska športna društva** priredijo v soboto 6 in v nedeljo 7. t. m. v Celju svoj sportni dan, ki bo združen z različnimi sporti prireditvami.

— **c Vodovodna zadruga v Zavodni pri Celju** je zgradila lasten vodovod, ki že odaja vodo tamošnjim hišnim posestnikom. Vodovod črpa vodo iz studenca v gozdu pod Jožefovim hribom.

Odvetnik ponaredil menico

Pred dobrim tednom je bil na Dunaju aretiran odvetnik dr. Kurt Meller, ki je ponarejal menice. Mož je bil poročen s hčerko nekega uglednega Čeha, toda na zahtevo ženske rodbine sta se zakonca lani ločila. Mlada žena se je vrnila z otrokom k roditeljem, vendar pa še vedno dopisuje z Mellerjem. Dr. Meller je bil poprej koncipijent pri nekem dunajskem odvetniku in leta 1925 je posredoval med dvema trgovcema glede nakupa božičnih dreves za dunajsko prebivalstvo. Pri teh kupčijah je trgovec Tiratot mnogo izgubil. Ovadil je odvetnika odvetniški zbornici v času, ko je nameraval Meller otvoriti last-

Lepa Srbinja

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

no pisarno. Odvetnik je dal trgovcu pisмено izjavo, da mu bo vso škodo poravnal. Tiratot je zahteval 16.000 šilingov in domenišla sta se, da mu da odvetnik za 10.000 šilingov menico, ki jo bo podpisal njegov tast, menico za 6000 bi pa podpisal sam. Trgovec je ovadbo preklical in Meller je bil vpisan v seznam dunajskih odvetnikov.

Kmalu je prišla iz Českoslovaške menca za 10.000 šilingov, toda Mellerjev tast je pozneje izjavil, da menice ni podpisal. Kljub temu je plačal za zeta 7000 šilingov. Meller se je pa zavezal, da bo plačal 9000 šilingov v mesečnih obrokih po 1000. Ker pa v septembru ni plačal obroka, ga je trgovec ovadil.

Celo mesto kupil

Ameriški milijarderji si lahko marsikaj privoščijo. Najstarejši sin ameriškega petrolejskega kralja Rockefellerja je kupil te dni celo mesto z vsem imetjem, javnimi in zasebnimi stavbami in poslopiji. Gre za mestoce Williamsburg, ki leži v državi Virginia.

To mestoce je nekoč igralo zgodovinsko vlogo. Pred proglasitvijo ameriške neodvisnosti je bil Williamsbour glavno mesto 13 angleških kolonij v Ameriki. Ko so pa nastale Zedinjene države, je mestoce izgubilo ves gospodarski in politični pomen in je igralo podrejeno vlogo. Državni uradi so se preselili v novo metropolo v Washington in Williamsbour je ostal skoraj popolnoma pozabljen. Ničje se ni brigal za romantično mesto in tako je zob časa razjedel mnogo v mestu zgrajenih arhitektonsko zanimivih stavb. In to je napotilo mladega Rockefellerja, ki je velik ljubitelj starih umetnosti, da se je odločil za nakup mesta. Stare, v originalnem slogu zidane palače, so mu bile zelo všeč. Videl je, da so potrebne restavracije in sklenil je popraviti jih. V duhu je videl starodavno mesto z vso njegovo slavno preteklostjo in sklenil je obnoviti Williamsbour tako, da bi ga nihče ne ločil od nekdanega mesta. Rockefeller je za mestoce žrtvoval tudi za ameriške razmere ogromno vsoto, namreč pet milijonov dolarjev.

Da bi pa mogel svoj načrt uresničiti, je poslal v London več arhitektov, ki naj pobrskaajo po tamošnjih zaprašenih državnih arhivih in poiščejo načrte vseh palač. Čijih restavracijo si je Rockefeller zamislil. Zlasti mu je pri srcu bivša guvernerjeva palača, ki je

res krasna, a že napol razpadla stavba. To in še 15 drugih javnih poslopij namerava Rockefeller popraviti in prenoviti.

Rockefeller je ogromni znesek že plačal. S tem pa še ni rečeno, da je vse urejeno, zakaj popravila bodo veljala najmanj tudi pet milijonov dolarjev. Rockefeller bo moral torej še enkrat globoko seči v žep. Sicer pa mož menda itak ne ve, kam bi z dolarji. Naravno, da se mestoce v bodoče ne bo več imenovalo Williamsbour, marveč Rockefeller-Town. Na ta način si namerava milijonar postaviti večni spomenik.

Vest o čudnem Rockefellerjevem nakupu je vzbudila v Ameriki veliko pozornost in se splošno komentira. Govorijo se, da je prišel Rockefeller na to idejo po zaslugi Astorjevih. Astorjevi, ki so tudi milijarderji, so namreč nedavno kupili velik otok na reki Mississippi in tam nameravajo zgraditi lično mesto iz samih vil. Seveda sin petrolejskega kralja ne sme zaostajati, zlasti če ima preveč dolarjev.

Kongres kadilcev

1. novembra bo otvorjen v Parizu prvi narodni kongres kadilcev, ki v francoski prestolici še niso sindikalno organizirani. Na kongresu bodo zastopari sadilci tobaka, lastniki tobačnih tovarn in konzumenti. Razpravljalo se bo med drugim o kajni na javnih prostorih in kadilci bodo branili v tem pogledu svoje pravice. Kongres bo združen z zanimivo tekmo, na kateri bodo kadilci pokazali, kdo zna najhitreje in najbolj počasi kaditi. Pariški listi razpravljajo v zvezi s kongresom o njegovih resnih in smešnih straneh. Brez izjeme pa priznavajo, da je število kadilcev, zlasti onih, ki kade cigarete, zadnja leta rapidno naraslo in da so začele v velikem številu kaditi tudi ženske. Prišlo je tako daleč, da lahko rečemo, da je cigareta modernemu človeku prav tako potrebna, kakor kruh.

V Franciji je vedno več javnih prostorov, na katerih je prepovedano kaditi. V vlakih se čisto dozajja, da vlakovodja nadzira in preganja potnike, ki kade v kupeju za nekadilce, pri tem pa pozabi na vse druge dolžnosti. Zgodilo se je že, da je bil konduktar s kadilci tako zaposlen, da je pozabil odkleniti stranišče. Kaditi je prepovedano tudi v vseh brivskih salonih in kolodvorskih čakalnica.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

— Dragi grof, — je dejal maskirani neznanec, — po temle sem vas spoznal. Dočim se jaz sučem med gosti, stojite vi v kotu in jih opazujete. Dočim se spuščam jaz brez pomisleka v vrtnice beneškega življenja, čigar masko sem si znova nataknil, mislite vi na to staro republiko, ki bi potrebovala vaše eliksirje in vaše tajne, da bi se njeno obličje pomladilo. Vaše kitajske figurice, ki kimajo z glavami, in vaših govorečih avtomati so neprimerno bolj zvit in bistroumni, nego ti senatorji, ki so jim dali naslov modrih očetov pod pogojem, da ostanejo vse svoje življenje tepci. Toda zdi se mi, da ste nekam zamišljeni in raztreseni. Zakaj mi ne odgovarjate?

Kakor pazi krokodil na vsako kretanje žrtve, po kateri hrepeni, tako je Cagliostro požiral z očmi grofica d' Azola. Nobene kretanje prekrasne Safie ni prezrl. Ne, da bi bil spoznal v nji bivšo sužnjo svojega peklenškega harema, ne da bi mu bil markiz de Saluces kaj izdal, ne da bi bil Cagliostro po 15 letih iskanja slutil, da ima tu pred očmi in v svojih rokah dijamant, ki ga je smatral vedno za svojo zvezdo. Ne, on je videl v grofici d' Azola samo divno Benečanko, ženo, ki prodaja svojo lepoto in svoje čare. Opajal ga je sijaj teh oči, belina te polti in čustveni vonj, ki se je širil od njene toalete. Grof je mislil na ono družbo razuzdanih deklet, med katerimi je bila Safia najkrasnejša in najmlajša golobica. Kje neki je ta ubežna golobica po imenu Safia?

Dočim je preizkušal Casanova v maski tisočere intrige, da bi se nasmejnal nad odsotno Ziano, ki je odšla malo prej s svojim očetom v sosedno sobo, je Cagliostro še vedno pasel svoje oči na grofici. Kar se je raznesla po plesni dvorani presenetljiva vest. Govorilo se je o aretaciji, ki jo je odredil svet Desetorice.

— Ta ubogi Ranuzzi, — je dejal Mocenigo nekemu senatorju. — Izginil je, moj dragi. He? Kaj sem vam dejal? In sicer v hipu, ko je šel po svojo plesaliko.

— Kako to?

— Neka maska ga je prosila, naj gre k vratom. Odvlekli so ga v čoln, ki je krenil proti jetnišnici, to je vse, kar vem.

— Ali je znano, gospoda, kaj je ta plemič zakrivil, da so ga aretirali? — je vprašal markiz in stopil na prste.

— Na tej slavnosti vidite povsod vesele obraze, razkošje in sijaj, — je odgovoril Mocenigo. — To je ena stran beneškega življenja. Obrnite medaljo... Najspretnejša policija na svetu. Vaš gospod de Sartines bi ne mogel biti spretnjši.

— Res je, moj stric bi bil ljubosumen na ta trik, — je pomislil markiz. — Ta mili stric, če bi vedel, kar vem jaz o neki odlični beneški dami, o grofici! Toda bodimo diskretni, od tega je odvisna moja sreča... Sicer bo pa Safia morda našla sredstvo, da mi zavže jezik, sodeč po tem, kar sem pravkar videl. Če vse dobro premislim, se mi zdi, da bo najbolje držati jezik za zobmi, kajti Safia je tako rekoč doževa žena.

— Gospod markiz, mi smo v vojni proti afriškim državam, ne pa proti Franciji! — je dejal Mocenigo in krepko stisnil mlademu francoskemu plemiču roko. — Igralnica, ki se odpre čez tri dni, vam dokaže, da smo bogati. Saj boste igrali, kaj ne? Toda če vam bo sreča mila, kakor pri grofu Lippone...

— Proti kateremu namerava nastopiti policija, kakor mi je pravil inkvizitor Grimani.

— Grom in strela! Kar se mene tiče, bi se ne jezil, — je odgovoril Mocenigo, — kajti nihče ne ve, odkod je ta grof. V Benetkah je vse polno markizov in grofov iz Nemčije. Vsekakor si bo pa lahko grof Lippone izbral jetnišnico, kakor si jo je ubogi Ranuzzi, ki so ga pravkar odvedli. O, mi smo res razsipni.

— Da. Najprej imamo svinčene strehe, — je dejal Mocenigo in začel šteti na prste. — Kaj ne, Trevisani, te svinčene strehe, pod katere so zaprti Casanova, ki je pa kljub temu pobegnil. Pod svinčnimi strehami se jetnik cvre, v vodnjakih pa zmrzuje... To je protitež.

— Tristo vragov! Kakšno razkošje! V Franciji imamo samo Bastillo.

— Kanal Orleano, to je zopet nekaj drugega in to zasluži splošno pozornost, — je nadaljeval Mocenigo in srebrel sladole. — Pošljete tja moža, recimo vas ali mene, plemenitega moža, da se popelje v čolno na izprehod. Čoln je lep, samo da se na vodi odpre in...

— Mož se koplje, že razumem... Zelo duhovito, bogme.

— So pa še razni drugi načini... zastrupljenje pomaranče, vkuhanu sadje, sladole... Česo se pripeti, da ta ali oni plemič izgine iz Benetk. Aretirajo ga na domu, za mizo, v senatu, na svečanosti. Čez četrto ure obleče njegova rodbina žalno obleko. Taka je ta reč.

— Hvala lepa, — je pomislil markiz. — Treba bo paziti in molčati o vsem, kar mi je znano. Koncem koncev se lahko tudi ženske osvetijo kakor doži.

Tisti hip se je vrnila grofica v plesno dvorano. Odšla je bila po opravkih. Bila je tako lepa, očarljiva in dražestna, kakor še nikoli. Ziano, na čije ramo se je naslanjala, je šla s Taddejem in svojim očetom proti glavnim dvorani, čije vrata je dal dož odpreti.

Sredi mize, polne srebrnih in kristalnih predmetov, je stala divno izdelana vaza. Cizeliral jo je Taddeo. Dož jo je kazal plemičem, ki so stali okrog nje.

ga, ko je stopila maska v rdečkastem domnu k Ziani in jo prosila v hebrejščini, naj ji dovoli od blizu pogledati zapestnico na njeni roki. Ogled ni trajal dolgo. Maska je zadrževala in prosila Ziano, naj ji pove, odkod ima to zapestnico.

— Od grofice, od svoje pokroviteljice, gospod, — je odgovorila Ziana in se plaho stisnila k svojemu očetu, ker se je bala neznane maske.

Druge maske, ki so stale okrog, niso slišale tega pogovora. Rdečkasti domno se je približal grofici d' Azola in ta čas, ko so drveli gostje v glavno dvorano, je neznanec dejal:

— Samo eno vprašanje, grofica. Ali ste trdno prepričani, da niste bili nikoli v Franciji?

— V Franciji? — je zašepetala grofica presenečeno. — Kdo pa ste, gospod?

— To ni važno. Sem tisti, ki hočem biti.

Opotekla se je pri zvoku tega glasu, toda misleč, da jo premaguje neka čudna omotica, je odgovorila z dvomljivo prepričevalnostjo:

— Ne, gospod, ne, še nikoli nisem bila v Franciji.

— Safia! — je nadaljevala maska odhajajoč, — bolje bi morali paziti na darila grofa Cagliostra. Ta zapestnica spada med nje.

Izginil je, ne da bi ga mogla grofica zadržati, ne da bi mogla zakričati.

— Kaj vam je, grofica? — je vprašal markiz, ki je prihitel k nji, videč, da je prebledela.

— Nič, markiz de Saluces. Tu je prevroče, pa mi je postalo slabo. Stopim k oknu, da me zrak osveži.

Markiz jo je podpiral in stopila sta na balkon.

Španska ne pride iz katastrof

Na železniškem križišču se je brzovlak zaletel v zadnja dva vagona drugega brzovlaka in ju popolnoma razbil. — V provinci Saragosa se je porušil predor. — Številne človeške žrtve.

Po katastrofalnem požaru v madridskem gledališču »Novedades« in po strahoviti eksploziji španske trdnjave pri Melille v Maroku sta doleteli Špansko dve novi katastrofi. Prva je nastala pri mestecu Breza, oddaljenem 300 km od Madrida. Tu sta trčila skupaj dva brzovlaka, ki sta vozila s polno paro. En vlak je vozil iz Madrida proti Seville, drugi pa iz Algecirasa proti Madridu. Katastrofa je nastala na križišču obeh železniških prog. Vlak iz Algecirasa je baš vozil čez križišče, ko je pridrel brzovlak proti Seville in se zaletel z vso silo v zadnja dva vagona prvega brzovlaka. Šlo je samo za nekaj sekund in nesreča bi se ne bila zgodila. Lokomotiva je oba vagona popolnoma razbila. Katastrofa je zahtevala 10 človeških žrtve. 85 potnikov je bilo ranjenih, med njimi mnogo težko. Uradna komisija še ni ugotovila, kdo je zakrivil strahovito nesrečo. Čudno je, da se brzovlaka na tem kraju navadno nikoli ne križata. Ni izključeno, da je katastrofo zakrivila zločinska roka.

Druge strahovite nesreče se je pripetila v provinci Saragosa v predoru pri Caminrealu. Delavci so gradili novo progo in naenkrat se je ves predor porušil. Zasulo je 8 skupin delavcev, ki so se pol ure poprej izmenjali. Prvi dan so otegnili izpod razvalin 8 trupel, vse dru-

ge žrtve pa so se pokopane v predoru. Pri obeh katastrofah je bila rešena akcija zelo otežkočena, ker je močno deževalo. Železniška uprava je takoj poslala na križišče, kjer sta trčila skupaj brzovlaka, pomožne vlake, toda rešilna akcija je bila zelo naporna, ker je nastala katastrofa ponoči. Po zadnjih poročilih je obležalo pod razbitimi vagoni 15 mrtvih in 65 težko ranjenih potnikov. 10 težko ranjenih se bori s smrtjo. Preiskava še vedno ni dognala, kdo je katastrofo povzročil. Vse kaže, da je kriv službujoči uradnik, ki ni pravočasno sporočil, da ima en brzovlak zamudo.

Po zadnjih poročilih so potegnili v porušenem tunelu izpod razvalin 10 trupel. Štirje delavci so se s pomočjo inženjerjev rešili. Takoj po nesreči so prihiteli v tunel inženjerji, ki so začeli razkopavati gramoz in iskati delavce. Navezali so akustične stike z nekaterimi zasutimi delavci, ki se še niso zadušili. Znake življenja so dajali od sebe samo trije delavci. Predor je dolg 160 m in samo v dolžini 25 m se ni porušil. Po ene verziji sta nastali skoro istočasno dve nesreči. Pri prvi je skoraj tri delavce, ki so vlekli po predoru vagončke, druga nesreča je pa nastala takoj, čim so tovariši priskočili nesrečnem na pomoč.

Gaetan obsojen

Poročali smo že o senzacionalnem procesu proti članu rumunske aristokracije Jonelu Gaetanu, ki je bil obtožen roparskega napada na svojo ljubico Josipino Leonidovo. Rumunska javnost se je zelo zanimala za ta proces, kajti kot priče so nastopili odlični predstavniki rumunskega plemstva, finančnikov in umetnikov. Gaetanov napad na milijonarico Leonidovo se je izpremenil v velik družabni škandal.

Zanimanje občinstva je doseglo višek v soboto, ko je predsednik porotnega sodišča prečital protokole, sestavljene v navzočnosti napadene dame. Prvi protokol je bil sestavljen ponoči takoj po napadu, drugi pa pred preiskovalnim sodnikom. Napad je bil ciničen in dobro preračunan. Leonidova je pripovedovala, da jo je Gaetan najprej opijanal, potem pa prisilil, da se je do nagega slekla. Slednjič mu je morala povedati, kako se da odpreti blagajna. Gaetan je takoj stopil k blagajni in vzel iz nje 780.000 lejev. Leonidova je bila sicer pijana, vendar je pa skušala tatvino preprečiti. Tedaj jo je Gaetan udaril s kladivom po glavi in ji za nameček še razbil telefonski aparat na glavi tako, da ji je izteklo oko. Z revol-

verjem v roki jo je prisilil, da je šla z njim v kopalnico, kjer mu je morala umiti krvave roke in osnažiti krvavo obleko.

Porotniki so vsa štiri vprašanja glede krivde potrdili in Gaetan je bil obsojen na 8 let težke ječe. Občinstvo je sprejelo obsodbo z velikim zadovoljstvom.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

PRED SODIŠČEM.

Sodnik obtožencu: Ti si torej brezposelen? — Da, toda če bi bil jaz zaposlen, bi ostali vi brez posla.

Največji trijumf je dosegel

Charlie Chaplin

kot najboljši umetnik in komik.

Nad 9000 Ljubljancev je gledalo te dni njegov največji film

CIRKUS

in se zabavalo, smejala kot še nikdar poprej. Hitite in nakupite si takoj vstopnice.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Telef. 2124.

Svetujemo Vam, da si nabavite samo edino najboljšo in najlepšo

KOLO in ŠIVALNISTROJ

'Gritzner' in 'Adler' in švicarski petilni stroj „DUBIED“ istotam najboljši pisalni stroj v konstrukciji in materialu „URANIA“

same pr:

Josip Petelinc-u
LJUBLJANA. Telef. 2913

Makulturni papir

kg à Din 4' -

orođaia uprava „Slov. Naroda.“

Snežne čevlje in galoše dajte pravočasno v popravilo trvdki

M. TREBAR,
Ljubljana,
Sv. Petra cesta šte. 6

Gospodična
večletno prakso, zmožna pisarniških del, išče službo blagajničarke ali kontoristkinje. Nastopi po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Poštena«. 1754

Posojila
do 50.000 Din išče solidna trvdka mešanega blaga ali sprejme družabnika. Obresti in sigurnost zajamčeni. Ponudbe na upravo lista pod »Posojilo«/1790

Suhe gobe (jurčke) divji kostanj
kupuje po najvišjih cenah
V. H. ROHRMANN, Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 27.
Telefon inter. 2915.

Stalna razstava
umetniških slik. A. Kos, Ljubljana
Mestni trg 25. 1778

Hišo
večstanovanjsko, dobro ohranjeno, takoj kupim proti takojšnjemu plačilu. Posredovalci so izključeni. Dopise na upravo lista pod »Ljubljana«. 1788

Ključavničarski pomočnik
star 24 let, išče službo. Nastop lahko 15. oktobra. Ponudbe na upravo lista pod »Marljiv«/1777

Stanovanje
2 sob s pritiskinami, 15 minut od centra, se odda boljši strani od 1. novembra t. l. naprej. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« poč »Stanovanje«. 1782

Trgovski lokal
za specialijsko trgovino se takoj odda. Ponudbe na upravo lista pod »Prometni kraj«/1794.

Pozor starši!
Pošiljajte vaše otroke v brivnico katerega vam nudi najcenejšo in nedosegljivo postrežbo v molli stroki. Za obilen poset se priporočam **MATKO ŠIJAKOVIČ, Prečna ul. 4** poleg Mestne zastavljavnice 1793

Na prodaj
Več rabljenih otroških vozičkov in dvokoles. v dobrem stanju, zelo poceni na prodaj. F. Batjcl, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1705

Stručnice
razne stroje in orodje, avtomobile in motorje kupim. Ponudbe pošliti na F. Batjcl, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 82-T

Blagajničarka
zmožna slov. in nemškega jezika išče službo, gre tudi v hotel ali kavarno. Ponudbe na upravo lista pod »Blagajničarka«/1796.

Družabnika
iščem za dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom na deželi. — Potreben kapital 60.000 dinarjev. — Ponudbe pod Družabnik/311 na upravo »Slov. Naroda«.

S potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša ljubiba hčerka in sestra

Fini

previdena s svetimi zakramenti, po mnogoletnem trpljenju snoči zatisnila za večno svoje jasne oči.

Pogreb bo dne 4. t. m. ob 4. uri popoldne iz Lončarske steze št. 8.

Ljubljana, dne 3. oktobra 1928.

Mestni pogrebni zavod

Družina Belé.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani naznanja, da je umrl njen zaslužni član, gospod

Josip Schönberger

šef odrske razsvetljave v operi.

Pogreb bo v četrtek, dne 4. t. m. ob 14. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1928.

POSRETNICE, OSRETNICE, IZDELBE, LICNO, HITRO PO NAJVIŠJI CENI

NARODNA TISKARNA

POSRETNICE, OSRETNICE, IZDELBE, LICNO, HITRO PO NAJVIŠJI CENI

V LJUBLJANI

KNAFLOVA 5

Globoko potrji naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskrenoljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Jerica Vrečko

dne 1. oktobra 1928, po kratki in mučni bolezn, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb preblage pokojnice se vrši v četrtek, dne 4. t. m. ob pol 11. uri dopoldne iz hiše žalosti, Stara pot št. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Maribor, dne 3. oktobra 1928.

Toni Julčka, Fanl in Nežica, sestre in vsi ostali sorodniki.